

1King

2

Matien onen asuv houlu Deved

1 King 2:10-12

¹⁰ Navong asuv houlu Deved vi ulmatu revi, kei mat, ka arahini en out Serusalem, koa avise en 'taon onen Deved.'

¹¹ Kei losil kat me-Isrel keil sua hanumau elu (40). Sua oulu (7) teni, ro en taon ten out Hibron, ka sua hanumau tai ka teindan etel (33) teni, ro en taon ten out Serusalem.✧

¹² Ka navong mat, natnali Solomon kur vulin ka mai vi asuv houlu. En avong koa kei losil kat meatin keil, keil aro en tomat ka vativieh keil one tovuol.✧

3

Asuv houlu Solomon vis Iahova vasan meteisauen ten losilkatien mini

1 King 3:3-15; 4:20-21,25

³ Solomon en vat Iahova ka musil kat asa koa tamen Deved viseini eni. Ka kei san sanien votut keil ka munit senta en hoi hou keil veni Eim Votut onen Ahi tovuol veah.

⁴ En avong tai, Solomon va en out Kibion keke vasan sanien votut vaha min Ahi en mari ahor en out enek koa houlu mok mulin ahor ten out sav keil. Ka en out enek, kei meng kati keke avouas

✧ **2:11:** 2Saml 5:4-5; 1Kron 3:4 ✧ **2:12:** 1Kron 29:23

buluk keil hehi taosen tai (1000) ka avanit lin keil en ahor enek en avong tas.

⁵ En vongien enek, Iahova mai selus mini en matil vovoien tai vit, “Asa koa em vati, kihis inau eni, ka nisani minuk.”

⁶ Solomon vit kesi mini vit, “Lisenges, keik korie lat mari envatien onom min tata onak Deved koa vi meatin toumien onom. Komumoni mukonek veni kei vi meatin tai koa musiluk ral min moulien vasi keil onen, sakien onen mal, ka rendemien onen mutolas en metom. Ka kosa emun, komules korie lat envatien onom mini en sakien koa kosan ehon tai mini vakur vulin.

⁷ O Iahova, Ahi onak, keik komaenau makur vulin tata onak mamai mahi asuv houlu, avaseini navi meatin hau tai ka narkileatei nilosil kat meatin keil hemukave.

⁸ Keik koling nau navi meatin toumien onom mato luhu en vangi meatin keil koa kolei kan keil ka kosakin keil umai avi houlu ramat keke meatin sakras vahuli vasin keil.

⁹ Sakini, navisuk kovasan meteisauen keke malosil kat revi meatin keil onom en sise koa mal keke malei kilea asa koa tahos ka asa koa tisa. ? Veni munak kirkatauntei nau, nilosil kat meatin onom keil koa avi houlu mok hemukave?”

¹⁰ Navong Ahi Asuv long hisien onen Solomon, kei si houlu veni.

¹¹ Sakini, viteni mini vit, “Nasi nau keke kovis nau ven meteisauen kovalosil kat revi meatin keil, ka korvistei nau masan moulien koa tetaveah, vuo mani, vuo matien onen vativieh keil onom minuk.

¹² Sakini, inau nisani minuk asa koa kovis inau eni. Anatin, meteisauen koa nisani minuk helohlin meteisauen koa meatin sav keil koa

amulamu enuk akuri, ka helohlin meteisauen onen koakeil ikatau enuk ikuri.

¹³ Ka tounah vasi koa korvistei inau eni, keil emun nisani minuk. En avong vasi koa komoul koro, keik kikir houhouen ka tounah vasi keil onom helohlin asuv houlu savsav keil ten out netan.

¹⁴ Ka munak kilong katnau ka kusil kat mengkatien keil onak hesuval koa tata onom Deved mumoni, inau nisakin moulien onom hetaveah.”

¹⁵ Navong Solomon muli mea, kilea suk keke Ahi selus mini ka en matil vovoien tai. Evus, va ris Serusalem, ka mulomal vesesal ven Bokis ten Hatkatien Takeih onen Iahova. En out enek, Solomon muas buluk koa ka munit lin keil en ahor keke vahi sanien votut onen min Ahi. Evus, muas buluk tei mun keke vahi sanien ten lahruaien ral min Ahi ka rei lat tei vuseri keil teni keke voumon mari anien tai vahi onen hetetamen keil onen.

4

²⁰ En hen Solomon, me-Sudah ka me-Isrel keil akanian revi, amunmun revi, ka asi keil en avong vasi. Keil umai avi houlu vis avi houlu mok asuval veien ten atas.

²¹ Solomon losil kat mari out tai: out keil en vali Oaisal Upretis en usite koa ist va rokol hakot ten kantri ten out Isip en usite koa wes, ka out keil emun en out Filistia en usite koa saot va rokol Atas Medeterenia en usite koa not.✧ Meatin vasi keil koa aro en out keil enek asan takis keil

✧ **4:21:** Sen 15:18; 2Kron 9:26

one va mini ka amul en hen en avong vasi koa kei moul ro.

²⁵ Ka navong Solomon moul mules, me-Sudah keil ka me-Isrel keil aro en tomat ka ales amas en teim se.

6

En hen Solomon, amumon Eim Votut onen Ahi
1 King 6:1,11-14; 8:1,3-6,10-11,22-23,27-30,41-
43

¹ Navong Solomon vi asuv houlu sua ehat (4) tuai, kei vis meatin keil onen avoum rohtoh en Eim Votut onen Ahi. Koanek kur out sua handred ehat ka hanumau ehat emun (480) katau en avong koa me-Isrel keil alokovein kantri ten out Isip keke avamai avakur atan kati ose.

¹¹ En avong tai, Iahova viteni min Solomon vit,

¹² “Navong komul komumon Eim Votut onak, ek vati keke kovousil kat rendemien keil koa nalingi, kilong kat hihiseien keil onak, ka kihuli kat mengkatien keil onak emun. Munak kumoni hemukonek, hatkatien koa namumoni ral min tata onom Deved, inau numoni hekistal hehi anatin en moulien onom.

¹³ Inau, nito en Eim Votut enek koa komul komumoni. Anatin, nito hetal min meatin onak keil ka nirlokoveintei keil.”

¹⁴ Sakini meatin toumien keil onen Solomon amumon eim enek va vio ... amum vasi.

8

1 Navong Eim Votut onen Iahova evus, Solomon sisil en elda keil ten out Isrel ral min avat ka asuv keil ten vatiamal keil vasi onen me-Isrel keil keke avalah ruai en out Serusalem. Evus, vis pris keil keke avaha en out Saeon, taon onen Deved,[☆] avasak mesei avahulat Bokis ten Hatkatien Takeih onen Iahova koa mul en Eim Tavolin, ka avahousi vamai avalingi en Eim Votut en out Serusalem koa vesesal.

3 Ka navong hetetamen vasi keil onen meatin keil umai out tas, pris keil avous Bokis ten Hatkatien umai.

4 Ka en hati avong enesek, amo keil ten vatiamal onen Livae ral min pris tei keil amusil keil ka avous Eim Tavolin onen Ahi ral min tounah sav keil emun teni uva en Eim Votut enek.

5 Evus, asuv houlu Solomon ral min me-Isrel keil umai out tas vesesal ven Bokis ten Hatkatien Takeih, ka amuas sipsip ka buluk keil houlu vis houlu mok koa meatin keil asakras avahuli keil keke avahi sanien votut keil one min Ahi.

6 Evus, pris keil avous Bokis ten Hatkatien Takeih enek uva alingi en vulin kati neim en out tai koa vi votut vis vi votut imok. Anatin, alingi luhu en angelo elu koa avise keilu en 'sereb,' en hehen apouealu.

10 Ka navong pris keil alokovein out koa vi votut vis vi votut imok, mahmah tai mita sien Eim Votut,[☆]

[☆] **8:1:** 2Saml 6:12-16; 1Kron 15:25-29 [☆] **8:10:** Eks 40:34-35

11 ka muohien ten keihoen onen Iahova ritin koe out neim. Sakini, pris keil asakras emun avoumon umen keil one ien.

22 Evus, en meten meatin keil, Solomon mulo-mal vesesal ven ahor ten sanien votut keil onen Iahova, vati lat hen keilu vina nesa

23 ka vis min Ahi vit, “O Iahova, Ahi onen me-Isrel keil, ahi sav tovuol emun en out nesa vuo en out netan koa vasuvaluk. Keik korie lat envatien onom ka komumon hatkatien keil onom umai akistal avi anatin min meatin onom keil koa along katuk ral min moulien vasi keil one.

27 “?O Ahi Asuv, kovit kovamita en out netan ka kito en eim koanek hemukave? Keik komarite mok, teilang ka out nesa havivis, arvinvintei kovato ien. ?Ka Eim Votut enek koa komai memumoni havivi ramat, kito ien hemukave?✧

28 O Iahova, Ahi onak, navi meatin toumien onom. Kitaengon revi hisien onak koa masani minuk kosa ekek, ka kisan uite teni minau li.

29 Kilosil kat revi en meneai ka vongien keil vasi, veni keik kolei kan Eim Votut enek keke koling Isom mul ien.✧ Sakini, navong naviles nak mal en eim enek, kitaengon revi hisien keil onak.

30 Anatin, kitaengon hisien keil onak, ka hisien keil onen meatin keil onom navong aviles nae mal en out ekek ka avis vat minuk. En out koa koro ien en out nesa, kitaengon revi komai ka kisak motein komai ran tisaen keil onomai ka kumon methos onom hel ven komai.

✧ 8:27: 2Kron 2:6 ✧ 8:29: Dut 12:11

41-42 “Ka munak meatin tai ten kantri sav tai koa mul soutin hekur longlongien keil usil Isom, keihoen onom, ka mari tounah keil koa komumoni, hesakin kei hemai en out ekek keke vahita netan minuk. Ka munak viles nan mal en Eim Votut onom keke vahis vahat minuk,

⁴³ kitaengon hisien keil onen. En out koa koro ien en out nesa, kilong hisien keil onen ka kisan uite teni hekistal. En sise enek, meatin keil vasi en out netan imai ilong kilea Isom ka ihouhou minuk suval meatin keil onom ten out Isrel amul amumoni. Anatin, ilea suk keke Isom mul moul en eim koanek koa komai memumoni.”

11

Solomon viles eisilin ran Iahova *1 King 11:1-5,7-13*

¹ Asuv houlu Solomon, envatien onen mul en ahin keil houlu ten kantri savsav keil. Kur natnahin asuv houlu ten out Isip. Evus, retalihe mun ral min ahin savsav keil emun: koakeil ten out Hit, ten out Moab, ten out Amon, ten out Edom, ka ten out Saedon emun.

² Solomon retalihe ral min keil, avaseini Ahi sel kat me-Isrel keil keke irtetalihetei hetal min koakeil aka en kantri keil enek. Ahi kilea keke munak umoni hemukonek, keil isakin me-Isrel keil ihiles rani ka usil ahi savsav keil.

³ Solomon retalihe ral min natnahin asuv houlu keil handred oulu (700) ten kantri savsav keil. Ka atou sav keil onen arokol handred etel (300). Ahin keil enek asakin Solomon viles ran Iahova.

⁴ Sakini, navong kei mai vi ulmatu, ahin onen keil asakin kei viles ka vita netan min ahi ten kantri sav keil. Kei romusil kat revitei mun

Iahova vakeih koa vi Ahi kati onen vasuval tamen Deved mumoni mulamu.

⁵ Ka vita netan min ahi koa vi ahin onen me-Saedon keil koa isen 'Astata,' ka min ahi onen me-Amon keil koa isen vi 'Molek' koa tisa revi mok en meten Iahova.

⁷ En hoi hou tai koa mul en usite ist ten taon ten out Serusalem, Solomon mumon ahor ten sanien tai min ahi tisa onen me-Moab keil koa isen 'Simos,' ka ahor tei mun min Molek, ahi tatisaso onen me-Amon keil.

⁸ Solomon mumoni vati tas min ahi vasi keil onen ahin keil onen. Kei mumon ahor ten sanien min ahi keil enek keke ahin keil onen koa aka en kantri savsav keil akilea avaha netan min keil, avanit senta ten hisien vaha min keil, ka avasan sanien votut keil one min keil.

⁹⁻¹⁰ Ven sakien onen keil enek, Iahova vuroh kat Solomon. Avaseini Iahova, Ahi onen me-Isrel keil, kistal mini avong elu (2) vassel kati keke nahatei netan min ahi savsav keil ten kantri sav keil, Solomon rolong kattei ren ka viles esuk ran mengkatien keil onen.

¹¹ Sakini, Iahova viteni mini vit, "Veni komumon rendemien onom keke korali vas hatkatien takeih onak ka mengkatien keil onak koa nasani minuk, kosa navat kati minuk keke nisav lat keihoen ten asuy houlu ran hem, ka nisani suk min meatin toumien onom tai.

¹² Ka ven usite onen tata onom Deved, nirmumonte sakien enek hekistal en avong koa komoul koro veah. Numoni suk hemai hekistal min natmali navong hemai hekur vulum hehi asuy houlu.

¹³ Ka nirsav lattei mari vatiamal keil vasi ten out Isrel ran hen. Vuo, nimaeni helosil kati veah

mari vatiamal tanges veni namundem usil Deved koa vi meatin toumien onak, ka namundemi mun usil taon ten out Serusalem koa nalei kani vahi out kati onak.”

Iahova kulat keihoen tei ran hen asuv houlu Solomon

1 King 11:26-33,40,42-43

²⁶ Koanek vi tunien usil hetamen tai onen asuv houlu Solomon koa viles rani ka sesein keihoen onen, isen Sereboam. Tata onen mat tuai koa isen Nebat ten out Seredah en provins ten out Efrem. Ka mama onen vi vatina tai, isen Seruah.

²⁷ En avong tai, Solomon meng kat meatin keil onen avasak revi vieh koa keih koa ring koe taon ten out Serusalem ral min vali hou koa mul en usite koa ist.

²⁸ Navong Solomon va vales umen keil enek, lesi keke Sereboam vi meatin hau tai koa mum tahos. Sakini lingi vi avat onen vang'i meatin toumien keil koa aka en mari vatiamal onen Manase ka Efrem.

²⁹ Avong vahi muli, ka en avong tai, navong Sereboam lokovein out Serusalem ka mul mual en out tai koa vi mesaiuai, kei visu min provet tai ten out Saeloh koa mual kei sasen enges ka musin en eisin hau keil, isen Ahisah. Keilu enges lumul en sise, meatin sav keil atovuol.

³⁰ Evus, provet enek kulat kot hau omon enek koa musin eni ka rali vasi vi samureite teindan elu (12).

³¹ Navong rali vasi evus, viteni min Sereboam vit, “En samure eisin ekek, keik kikir halualim (10) ihi onom veni Iahova, Ahi onen me-Isrel keil, mul viteni vit, ‘Inau nisav lat keihoen ten

hiasuvien ran hen asuv houlu Solomon, ka niling hiasuvien ten mari vatiamal halualim (10) ten out Isrel il en hem.

³² Solomon helosil kat koakeil aka en mari vatiamal onen Sudah enges hetal min koakeil emun aka en vatiamal onen Bensamin veni inau namundem usil tata onen veah, Deved, koa vi meatin toumien onak. Ka namundem kat out Serusalem emun koa inau nalei kani ran meteimal sav keil ten out Isrel keke vahi out kati onak.

³³ Numon koanek veni Solomon sesein nau, ka va netan min ahi sav keil: min Astata, ahi koa vi ahin onen me-Saedon keil; min Kimos, ahi onen me-Moab keil; ka min Molek, ahi onen me-Amon keil. Solomon romusiltei sise onak ka long sesein nau. Kei mum kalkali ka rolong kattei rek vasuval tamen Deved mumoni mulamu.' "

⁴⁰ Navong Solomon raengoni, kei sak visi vouas Sereboam vamat. Ka kei lohosai rani ka va les asuv houlu ten out Isip koa isen vi Sisak. Sereboam ro en kantri ten out Isip va rokol avong koa asuv houlu Solomon mat.

⁴² Asuv houlu Solomon ro en out Serusalem ka losil kat me-Isrel keil sua hanumau elu (40).

⁴³ Evus, mat ka arahini en out Serusalem, taon onen tata onen, Deved. Ka natnali, Rehoboam, kur vulin mai vi asuv houlu.

12

*Me-Isrel keil houlu e rovattei keke Rehoboam
vamai vahi asuv houlu one
1 King 12:1-17,20*

¹ Navong asuv houlu Solomon mat, Rehoboam va en taon ten out Sekem, ka en out enek, me-Isrel keil koa aro en out not umai ruai keke avahati lati vamai vahi asuv houlu one.

² Longlongien usili va rokol Isip. Ka navong Sereboam, natin Napat, koa lohosai ran asuv houlu Solomon longe, kei lokovein kantri ten out Isip ka va ris en out Isrel.

³ Navong me-Isrel keil alonge, asan selusien mini keke vamai en lahruaien one ka vasselus en usite one. Sakini Sereboam emai ka viteni min Rehoboam vit,

⁴ "Tata onom, Solomon, romumtei vatahos min komai. Kei sakin komai memum keih ramat mini. Ka munak keik kikulat tei umen takeih ran komai ka kumoni hemelala mok min komai, mehemai mehehi meatin keil onom ka mehelong katuk lisenges."

⁵ Ka asuv houlu Rehoboam vit risi min keil vit, "Miheha mau. Ka navong avong etel heli, mihemai ris ka inau nihit ris usi selusien onami en asa koa mivis inau eni." Sakini, meatin keil enek uva.

⁶ Evus, asuv houlu Rehoboam vise ruain elda keil koa akataun tata onen Solomon en rendemien keil onen. Navong umai, vis keil vit, "? Mukave? ?Meteisauen sa mihesani minau keke inau niha nihiteni min meatin keil enek?"

⁷ Sakini avit risi mini avit, "Munak keik kitie lati min keil keke kovi meatin takataunien one ka kisan selusien tetahos min keil, keil esuk ihi meatin takataunien keil onom lisenges."

⁸ Ka asuv houlu Rehoboam mundem maen selusien onen elda keil enek. Ka va suk vis rendemien onen meatin hau keil koa amoul vituai.

⁹ Kei vis keil vit, “?Mukave? ?Meteisauen sa mihesani minau keke ir reheha rehehiteni min meatin keil enek koa avis nau keke nikulat tei umen ran keil?”

¹⁰ Meatin hau keil enek avit risi mini avit, “Kiha kihiteni min meatin keil enek kihit, ‘!Kami mimundemi keke tata onak vi meatin takeih, ka inau nakeih tamun muli! !Anatin, hovorakiki ten hek matetel imok mulin hōran tata onak!

¹¹ Tata onak sakini kami mimum keih mini, ka inau nisan umen koa keih tamun heha min kami. Kei mutah kami en viau takeih, ka inau nitah kami en aovan koa tisa mok.’ ”

¹² Navong avong etel muli, Sereboam ka meatin vasi keil umai ris ven asuv houlu Rehoboam suval koa viteni min keil.

¹³ Ka navong mai kistal en meatin keil enek, asuv houlu romusiltei meteisauen koa elda keil onen asani mini. Kei selus ral min vurohien va kat meatin keil

¹⁴ suval koa meatin hau keil aviteni mini. Sakini viteni min meatin keil vit, “Tata onak sakini kami mimum keih mini, ka inau nisan umen koa hekeih tamun heha min kami. Tata onak mutah kami en viau takeih, ka inau nitah kami en aovan koa tisa mok.”

¹⁵ Iahova varei sakini rendemien onen asuv houlu Rehoboam keih keke rolongtei selusien onen me-Isrel keil. Koanek kistal vasakin selusien koa Iahova sani min provet Ahisah ten out Saeloh keke vasani min Sereboam, natin Nebat, vamai vahi anatin.

¹⁶ Navong meatin keil alei kilea keke asuv houlu Rehoboam sakras valong selusien one, keil aselus keih mini avit, “!Komai mehertotei mun en hen koakeil aka en vatiamal onen Deved! ! Anatin, mehermusiltei mun koakeil akistal ran

natin Tiese! ?Keil asan asa varei min ir? !
 Tounah tovuol! !Me-Isrel keil, rovaha ris teim!
 !Rehelokovein meatin ekek helosil kat koakeil
 akistal ran vatiamal kati onen enges!"[☆] Sakini,
 me-Isrel keil aviles eisile rani, ka aretasil uva ris
 teim se.

¹⁷ Ka Rehoboam mai vi asuv houlu onen
 koakeil akistal aka en vatiamal onen Sudah
 enges.

²⁰ Navong me-Isrel keil alonge keke Sereboam
 mai ris ran out Isip, alah ruai out tas ka asilsil
 eni emai. Ka en avong enek, avati lati mai vi
 asuv houlu onen me-Isrel keil. Ka meatin keil
 koa akistal en mari vatiamal onen Sudah, keil
 enges amules amusil asuv houlu Rehoboam koa
 ka en vatiamal onen Deved.

*Asuv houlu Sereboam sakin me-Isrel keil aviles
 ran Iahova*

1 King 12:25-31

²⁵ Navong meatin keil avati lat Sereboam mai
 vi asuv houlu one, kei va ro en taon ten out
 Sekem koa mul en vatihou keil en provins ten
 out Efrem. En out enek, kei sakin meatin keil
 onen avoumon vieh takeih tai vakarahiti. Evus,
 va en taon ten out Penuel, ka en out enek emun,
 amumon vieh takeih karahiti.

²⁶⁻²⁷ Avati vahis muli, ka asuv houlu Sereboam
 mundemko ka mundemi vit, "Munak meatin keil
 onak iha en out Serusalem lises keke avaha
 netan min Iahova en Eim Votut onen ka isan
 sanien votut one mini, keil indem ris asuv houlu
 Rehoboam ten out Sudah koa ka en vatiamal

[☆] **12:16:** 2Saml 20:1

onen Deved. Anatin, keil ihiles ka u vini nau, ka usil risi suk.”

²⁸ Sakini Sereboam vis rendemien onen meatin sav keil keke houmon sa. Ka musil rendemien one, vis meatin tei keke avoumon nana elu (2) en gol koa lukur niniven buluk. Navong amumoni evus, lah ruain meatin keil onen ka viteni min keil vit, “Me-Isrel keil, kami miva en out Serusalem lises keke mivaha netan eni. !Ka ahi onami keiek! !Koakeilu ekek lulah lat kami ran out Isip!”☆

²⁹ Kei kur nana tai ka lingi mul en taon ten out Betel, ka nana tamun lingi en taon ten out Dan.

³⁰ Sakini, me-Isrel keil koa uva Betel keke avaha netan min tai en nana keilu enek, ka tei en keil uva soutin en taon ten out Dan keke avaha netan min nana tamun. Ka saken koanek mai vi mari tisaen tai en me-Isrel keil.

³¹ Ka Sereboam vis tei en meatin keil onen keke avoumon ahor onen ahi savsav keil en hoi hou keil. Evus, lei kan meatin keil ran vatiamal keil keke avamai avahi pris keil teni. Ka pris keil enek arkistaltei ran mari vatiamal onen Livae koa vi votut.

Navong asuv houlu Sereboam mul losil kat mari vatiamal halualim (10) onen me-Isrel keil en out not, asuv houlu Rehoboam ro en out Serusalem ka mul losil kat me-Sudah keil sua teindan oulu (17) en out saot. Ka navong asuv houlu Rehoboam losil kat me-Sudah keil, houlu en meatin keil onen uva netan min ahi savsav keil ka Iahova maen me-Isrel keil umai uvae ral min keil ka alah lat tounah houlu koa tetahos ran Eim Votut ka ran mari eim

☆ 12:28: Eks 32:4

omon asuv houlu. Ka sua houlu, asuv houlu keilu enek lumules luvae.

En usite onen me-Sudah keil en out saot, navong Rehoboam mat, natnali kur vulin mai vi asuv houlu one, isen Abitsa. Kei losil kat meatin keil onen sua etel (3) enges, ka kei mun mul vae ral min asuv houlu Sereboam. Navong Abitsa mat, natnali koa isen Asa kur vulin. Asuv houlu Asa vi more meatin tai koa musil kat Iahova, Ahi onen Deved. Kei losil kat me-Sudah keil sua hanumau elu ka tai mun (41). Ka, en losilkatien onen, kei mu rasilin ahor ka nana keil onen ahi savsav keil. Ka lisenges, kei mun vae ral min asuv houlu onen me-Isrel keil. Ka navong Asa mat, natnali Sehosavat kur vulin mai vi asuv houlu onen me-Sudah keil.

Ka en usite onen me-Isrel keil en out not, navong Sereboam mat, natnali Nadab mai kur vulin. Sakien keil onen tisa revī mok en meten Ahi, ka losil kat me-Isrel keil sua elu enges (2). Evus, meatin tai, isen Basa, mai ka mu vini Nadab ka titi amal kati keil vasi onen. Evus, kei kur vulin mai vi asuv houlu onen me-Isrel keil ka losil kat keil sua hanumau tai ka ehat emun (24). Navong Basa mat, natnali koa isen Elah kur vulin ka losil kat me-Isrel keil sua elu enges (2). Evus, en avong tai, meatin tavaeen tai koa isen Simri, kei mea, mu vini Elah, ka ling kei sasen mai vi asuv houlu. Kei mulomal en hiasuvien onen wik tas, ka me-Isrel keil aseseini. Sakini, avati lat avat sav tavaeen koa isen Omri keke vamai vahi asuv houlu one. Ka navong Simri longlong eni, kei mu vini kei sasen enges. Evus, asuv houlu Omri losil kat me-Isrel keil sua teindan elu (12). Ka navong mat, natnali Ehab kur vulin mai vi asuv houlu ka losil kat me-Isrel keil sua hanumau tai ka elu mun (22).

16

Iahova sakin ous romustei ven tisaen onen asuv houlu Ehab

1 King 16:30-33; 17:1-7

³⁰ En avong koa asuv houlu Ehab losil kat me-Isrel keil en usite koa not, kei mum tisa en meten Iahova mulin asuv houlu savsav keil koa amulomal mulamu en kei.

³¹ Anatin keke musil sakien tatisa keil onen asuv houlu Sereboam telamu, ka kei mumon tounah koa tisa revu mok. Kei kur natnahin asuv houlu Ethal ten out Saedon mai vi ahin onen, isen Sesebel. Ka ahin enek sakin kei va netan min ahi Baal.

³² Kei mumon ahor onen ahi Baal en out Sameria, ka va netan mini en out enek.

³³ Ka tamun, asuv houlu Ehab meng kat meatin keil onen avoumon nana tai onen ahi Astata koa vi ahin. Sakien tisa keil ekek onen sakin Iahova, Ahi onen me-Isrel keil, vuroh kati mok mulin asuv houlu sav keil koa amulamu eni.

17

¹ En avong enek, provet tai ro en taon ten out Tisbe en atan ten out Kilead, isen Ilaetsa. Ahi sila va selus min asuv houlu Ehab vit, "Inau koa nuva netan min Iahova koa moul, Ahi onen me-Isrel keil, navit meseini minuk en isen keke ous hermustei mun ka tilep hetovuol sua vahis hetokol avong koa inau nihiteni."✧

² Navong selus min Ehab evus, Iahova viteni min Ilaetsa vit,

³ "Kimea ran out ekok ka kiha en usite koa ist hetokol Poal Kerat koa mul en ist ten Oaisal

✧ **17:1:** Tiem 5:17

Sodan. En out enek, kito suai keke asuv houlu Ehab hervotintei keik.

⁴ Titi oaisal en poal enek hesan oai minuk kimuni, ka nameng kat aman keil koa avise keil en 'revan' keke imai ikur anien am."

⁵ Sakini, Ilaetsa mumoni suval koa Iahova meng kati mini. Kei va ro en out enek.

⁶ Ka en visokon ka mendilah vasi keil, mun oai en titi oaisal ka revan keil alah veret ka vuseri an mai.

⁷ Ro mukonek avati vahis va vio ... titi oaisal enek memes esuk, veni ous tovuol varei.

Iahova sakin veret an provet Ilaetsa ka vatina tai sakras vavus

1 King 17:8-24

⁸ Navong oai omon provet Ilaetsa vus, Iahova viteni mini vit,

⁹ "Kosa, kiha en meteimal ten out Serafat, vesesal en taon ten out Saedon koa romultei en atan onen me-Isrel keil. En out enek, nameng kat vatina tai koa rovitei ahin Isrel keke hesan anien minuk."☆

¹⁰ Sakini Ilaetsa va en out Serafat, ka navong mai vesesal en meteau ten taon, votin vatina tai koa mul lah ruain angosis. Navong lesi, visi vit, "?Kokilea kovasan etai hati oai minau?"

¹¹ Ka navong vatina va vakuri, Ilaetsa viso vit, "Ka kikir etai hati veret emun niani."

¹² Ka vatina vit risi mini vit, "!Aue li! Nasakras. Navat kati li anatin en isen Iahova, Ahi onom koa moul, veret tovuol emun eli teim. Asa koa mul teim, kap pulaoa tas koa mul en pesin teni, ka hati oel koa havivis mul en veite, ka anien sav keil tovuol vareli. Numai ekok malah ruain

☆ 17:9: Luk 4:25-26

angosis keitel ekek keke niha ris teim, nisak mesein hati anien vahi anien ekor eli amal min natkuli. Hevus, amai heat vini komal heha vio ... melhematmat esuk.”

13 Ilaetsa vit risi mini vit, “Konandemkotei. Kiha kumon asa koa koviteni. Ka helamu, kumon hati veret tai ka kikur risi hemai minau. Hevus, hati koa mul, kumoni hehi amil min natmali.

14 Kiha kumon asa koa naviteni veni Iahova, Ahi onen me-Isrel keil viteni vit, ‘Pulaoa sakras vavus ran pesin koanek, ka veioel sakras vamemes vio ... inau, Iahova, nisakin ous hous hekas tounah vasi en out netan.’ ”

15 Sakini, vatina va ris teim sen ka mumon asa koa Ilaetsa viteni mini. Ka lesi keke, anatin eli, anien vinvin min keitel vasi ten avong enek, ka ten avong houlu emun.

16 Suval koa Iahova viteni min Ilaetsa, pulaoa sakras vavus ran pesin, ka veioel sakras vamemes.

17 Avati vahis muli, ka natin vatina koanek mesai. Mesaien koanek muasi va vio ... sehien onen vus varei ka mat.

18 Sakini vatina enek mai les Ilaetsa ka viteni mini vit, “!Aue li! ?Meatin onen Ahi, vensa komumon koanek minau? ?!Mukave, keik kumai venau kovasakin inau mandem ris tisaen keil onak, ka kovoumon natkuli vamat!?”

19 Sakini, Ilaetsa viteni mini vit, “San natmali minau.” Kulati ran hen mama onen, vousi vina nesa en teim va en out tamatilien onen, ka lingi matil en avet onen.

20 Evus, kei mis ven Iahova vit, “?O Iahova, Ahi onak eli, vensa kopurun moulien onen vatina

koanek? Kei lei kat revi nau, ka keik, koku-
lat moulien onen natnali. ?!Vensa komumon
koanek!?”

²¹ Evus Ilaetsa retengeiril netan ka mutelan
hen keilu en aven ehon enek. Mumoni mukonek
hatte etel ka vis min Ahi vit, “!O Iahova, Ahi onak
eli, san moulien onen ehon ekek vamai ris eni!”✧

²² Ka Iahova long hisien onen Ilaetsa ka san
heite ten hisien onen. Sakini ehon enek leh ris
eang ka mouli.

²³ Evus, Ilaetsa leh lat ehon enek, vousei va, san
risi min mama onen ka viteni mini vit, “!Les visi!
!Natmali mouli enges!”

²⁴ Sakini vatina enek vit kesi mini vit, “!
Namasmusuk houlu mok! Kosa nalei kilea keke
keik kovi meatin tai onen Ahi, ka selusien onen
Iahova koa kistal ka en ongom vi anatin.”

18

*Iahova san ahang ka en out nesa ka me-Isrel
keil alei kilea keke Iahova vi Ahi anatin*

1 King 18:1-2,17-46

¹ Avati vahis muli. Ka navong ous romustei
rokol sua etel (3), Iahova viteni min Ilaetsa vit,
“Ha lomali en meten asuv houlu Ehab. Hevus,
inau numon ous hous.”

² Sakini, Ilaetsa va en out Sameria keke valesi.
Out enek memes imok mulin out sav keil ka
anien an meatin keil tovuol.

¹⁷ Navong asuv houlu Ehab les provet Ilaetsa,
viteni mini vit, “?!Ei, vensa komul kopurun
meatin keil ten out Isrel!?”

✧ **17:21:** 2Ki 4:34-35

¹⁸ Ka Ilaetsa vit kesi mini vit, “!Vuo! Rovitei inau keke mal mapurun meatin keil. Keik varei, ral min amal onen tata onom keke mimul mipurun me-Isrel keil. Veni kami misesein mengkatien keil onen Iahova ka miva netan min nana keil ka ahi Baal.

¹⁹ Kosa, kimeng kat me-Isrel keil imai out hetas en Vatihou Karmel. Ka kimeng kat provet keil onen ahi Baal koa avi handred ehat hanumau elu ka halualim emun (450) keke imai hetal min provet handred ehat (400) onen ahi Astata, koa ahin onom Sesebel mul san anien min keil.”

²⁰ Sakini, asuv houlu Ehab san mengkatien min me-Isrel keil ral min provet keil emun, ka keil vasi umai out tas en Vatihou Karmel.

²¹ Evus, Ilaetsa mai mulomal en meten meatin keil ka viteni vit, “?Rendemien onami elu hevus nengeis? !Munak mimundemi keke Iahova vi Ahi anatin, miheha netan enges mini! !Ka munak mimundemi keke Baal vi ahi anatin, miheha netan mini enges!” Ka meatin keil aro raeng.

²² Evus, Ilaetsa vit risi min keil vit, “En provet keil onen Iahova, inau nges namul veah namoul. Ka provet keil onen ahi Baal avi handred ehat hanumau elu ka halualim emun (450).

²³ Mihelamun buluk helu (2) koa meahos luhemai. Provet keil onen ahi Baal ilei kan tai, uasi, itetehei, ka ilingi en ahor ten sanien votut one. Ka keil irmunittei en ahang. Ka inau mun, numoni vatte hetas en tamun en buluk keilu enek.

²⁴ Hevus, provet keil onen ahi Baal ihis min ahi one, ka inau, nihis min Iahova. Isei en ahi keilu enek hesan ahang hemita hean lin sanien onen,

kei varei vi Ahi anatin.” Ka navong meatin keil along selusien onen, keil asi keil veni ka amaeni.

²⁵ Evus, Ilaetsa viteni min provet keil vit, “Kami mihoumoni helamu veni kami mivi houlu. Mihelei kan buluk onami ka mihesak meseini hehi sanien votut onami. Hevus, mihehis ahi onami ka minalingtei ahang en sanien onami.”

²⁶ Sakini provet keil enek uva aso ruain ahahat keil mai vi ahahat ten sanien votut one. Evus, amulamun buluk one emai, asak meseini, ka alingi en ahahat. Evus, visokon va rokol taviai, keil uvol rahit ahahat enek ka amis va min ahi Baal avit, “!O Baal, kilong komai!” Ka ahi one roselustei min keil, kei romumon etai tounah.

²⁷ Evus, en taviai, Ilaetsa selus karen keil vit, “?!Ei mukave, ahi onami vi anatin vuo ...!? ? Nahi kei mul rendem usil tounah sav, vuo va en klosis, vuo kei mual va en out sav tai? ?Nahi mul matil? !Kami mihehisil eni, tahos imok mihehis hekeih tamun!”

²⁸ Sakini provet keil avis keih tamun. Ka musil sakien keil one, keil arei ave en naef ka asal keil en metas keil va vio ... rae mul mue.

²⁹ Keil amumon verien one va rokol mendilah, ka ahi one ro raeng enges, roselustei ka romumon etai tounah.

³⁰ Evus, Ilaetsa viteni min meatin keil vit, “Almai vesesal venau.” Ka navong umai veni, en mete, kei va, mum revit ahahat ten sanien onen Iahova koa merangle tuetin.

³¹ Kei lah ruain ahahat teindan elu (12), mal en mari vatiamal keil onen me-Isrel keil koa akistal aka en Siekob mulamu, koa Iahova ling isen vi ‘Isrel.’☆

☆ **18:31:** Sen 32:28; 35:10

³² Ral min ahat keil enek, kei sak revi ahor ten sanien en isen Iahova. Evus, kei kil rahit ahor enek rokol avong koa kilea vasieni en oai koa lita teni valin hanumau elu (40).

³³ Evus, kei ling av en ahor, muas buluk onen, ra kotehei, ka lingi nesa en av. Evus, viteni min meatin keil onen vit, "Mihsien marmari veioai hehat, ka mihemai mihetahi hememer en sanien hetal av teni." Sakini, keil amumoni.

³⁴ Evus, viteni min keil vit, "Hatte tai ris." Ka amumoni. Ka vit risi vit, "Mihoumoni hatte tai ris." Sakini amumoni hatte etel eni.

³⁵ Oai kas vasin ahor enek ka mue vita en atan, sien avul koa kei kili va vio ... mue lei.

³⁶ Navong sak mesein tounah vasi onen, vi mendilah, avong mal ten sanien. Ka Ilaetsa mai vesesal en ahor ka vis vit, "O Iahova, Ahi onen Ebrahim, onen Aesak, ka onen Siekob, kosa, kitie min komai keke keik kovi Ahi onen me-Isrel keil. Ka kitie min komai keke keik korie lat nau numai navi meatin toumien onom ka namumon tounah keil enek musil rem.

³⁷ O Iahova, san heite ten hisien onak. Kisani vatie lati min meatin keil ekek keke keik enges kovi Iahova, Ahi anatin. Kisan ahang vatie lati min keil keke em vati kovahiles moulien one avousiluk eris."

³⁸ Hatte tas, Iahova san ahang ka nesa mita netan, kan lin vasi sanien, av teni, ahat keil, atan, ka oai emun.

³⁹ Navong meatin keil alesi, keil vasi umot avita netan ka avisohiso avit, "Iahova, kei vi Ahi anatin! Iahova, kei enges vi Ahi!"

⁴⁰ Evus, Ilaetsa meng kat meatin keil vit, "Alha alhuli kat provet keil onen Baal! Minamaen etai

en keil nalohosai!” Sakini meatin keil avuli kat keil vasi. Evus, Ilaetsa mulamun keil uva en Poal Kison, ka en out enek, amu vinvini provet keil vasi onen Baal.

⁴¹ Evus, Ilaetsa va selus min asuv houlu Ehab vit, “Kimea, kiha kianian ka kimun hati uae veni hervitei tuetin, rehelong ous hous.”

⁴² Navong Ehab va vaanian, Ilaetsa vina en hoite ten Vatihou Karmel. Ekonek, retengeiril vita netan ka veinan rokol atan.[☆]

⁴³ Kei viteni min meatin toumien onen vit, “Ha lele hehita netan en atas.”

Sakini, kei va lele ka mai ris viteni mini vit, “Narles etai tounah.”

Ilaetsa sila va hatte oulu (7).

⁴⁴ Ka en ualien kor onen, navong meatin toumien enek mai ris, viteni vit, “Nales mahmah tai koa alesi havivi suval hen meatin mul mea ran atas.”

Evus, Ilaetsa viteni mini vit, “Ha les asuv houlu Ehab. Kihiteni mini keke hekalah hepar kat kat en hos keil osen ka heloh eni heha lah teim keke ous nating koe sise onen.”

⁴⁵ Rovitei tuetin, mahmah keil koa vopoli mul koe teilang, eang mea, ka ous mus houlu vis houlu mok. Sakini Ehab vut en kat ten hos onen ka muloh va en taon ten out Sesrehel.

⁴⁶ Ka Ilaetsa, keihoen onen Ahi mai sieni. Kei lum kat kele eisin omon koa taveah mai nesa ka mutoh eni. Evus, muloh vis muloh mulin hos osen Ehab, ka rokol taon ten out Sesrehel mulamu eni.*

[☆] **18:42:** Tiem 5:18 ^{*} **18:46:** Ilaetsa muloh 26 kilomita.

19

Iahova vothot en kei min provet Ilaetsa

1 King 19:1-18

¹ Navong Ehab muris va vales ahin onen, Sesebel, run mini usil tounah keil koa Ilaetsa mumoni, ka mukave mu vinvini provet keil vasi onen ahi Baal ral min naef tavaeen.

² Sakini, Sesebel tin tisa houlu ka san selusien va min Ilaetsa vit, “Navat kati keih keke nuasuk kimat hesuval koa komumoni min provet onak keil. Ka navong nirmumontei heha hetokol mendilah visuvong, ahi onak keil akilea uas nau nimat.”

³ Navong Ilaetsa kur longlongien koanek, kei metau houlu ka lohosai. Keilu meatin toumien onen, luva en taon ten out Bersiba en atan onen me-Sudah keil.

Evus, Ilaetsa va ling meatin toumien onen en out enek,

⁴ ka, visokon rokol mendilah, kei mual sasen enges va en out volvol. Evus, rondan en nimal ten vatiai tai ka longe tisa, vit vamat enges. Sakini vis Ahi vit, “!O Iahova, moulien onak keih varei ka ek rovattei mun mamoul! Tahos imok kikulat moulien onak ka kuas inau nimat.”✧

⁵ Navong vis evus, kei matil en nimal ten vatiai koanek ka matil usae. Hatte tas, angelo tai mita rokoli ka viteni mini vit, “Mea, anian.”

⁶ Navong Ilaetsa lele rahiti, kei les veret ral veioai tai mul vesesal ven vatin. Sakini kuri, kani ka muni. Evus, kei matil eris.

✧ **19:4:** Siona 4:3

⁷ Evus, hatte tai ris, angelo onen Iahova mita rokoli ka vit, “Mea, anian. Munak kirkianitei, ualien onom hekeih ramat minuk.”

⁸ Sakini, Ilaetsa mea, kania ka mun hati oai. Anien enek san keihoen mini voual en meneai ka vongien. Avong hanumau elu (40) romusehte, mual va vio ... rokol Vatihou Senae koa vi vatihou votut onen Ahi.

⁹ En out enek, kei votin valengeihat tai, ka va matil ien.

Evus, Iahova selus mini vit, “?Ilaetsa, komul komumon sa ekok?”

¹⁰ Ka kei vit kesi mini vit, “O Iahova, Ahi ten out nesa, en moulien vasi onak, namum keih minuk. Ka me-Isrel keil aviles eisile ran hatkatien takeih koa komumoni ral min keil. Amu lin ahor ten sanien keil onom, ka amu vinvini provet keil vasi onom en naef tavaeen. ! Inau sasok namoul, ka keil avit avouas inau mun mamat!”[☆]

¹¹ Sakini Iahova viteni mini vit, “Ha hae, kilomal en hoi hou keke kiles nau navong nimai nili.” Ka navong ro veah en valengeihat, Ilaetsa long eang takeih tai mea koa sakin hou keil apas ka muti lin ahah keil ... ka Iahova romultei ien. Navong eang va, Ilaetsa long alu tai kulul ... ka Iahova romultei ien.

¹² Alu vus, Ilaetsa les ahang tai kistal ka mukan ... ka Iahova romultei ien. Ahang evus, kei long rea tai koa mul selus merau.

¹³ Ka navong Ilaetsa long, kei ling suain nan en kot omon ka va hae, mulomal en metareh ten valengeihat. Ka en out enek, rea koanek viteni mini vit, “?Ilaetsa, komul komumon sa ekok?”

[☆] **19:10:** Rom 11:3

14 Ka kei vit kesi mini vit, “O Iahova, Ahi ten out nesa, en moulien vasi onak, namum keih minuk. Ka me-Isrel keil aviles eisile ran hatkatien takeih koa komumoni ral min keil. Amu lin ahor ten sanien keil onom, ka amu vinvini provet keil vasi onom en naef tavaeen. ! Inau sasok namoul, ka keil avit avouas inau mun mamat!”

15 Evus, Iahova viteni mini vit, “Kiha ris, kusil sise onom. Kiha en out volvol en atan ten out Damaskas ka kihotin meatin tai, isen Hasael. Navong kovotini, kitah oel en vatin vatie lati keke kei hemai hehi asuv houlu ten out Siria.”

16 Hevus, kihotin meatin tamun, isen Sehu, natin Nimsi, ka kitah oel en vatin vatie lati keke hemai hehi asuv houlu onen me-Isrel keil.” Evus, kiha en meteimal ten out Ebel Mehola, ka kihotin Elisa, natin Savet. Kitah oel emun en vatin vatie lati keke kei hemai hekesuk hesuval provet onak.

17 Navat kati keke koa keitel ekek telhou motein kantri onak hetal naef tavaeen oneatel. Koakeil alohosai ran naef onen asuv houlu Hasael, Sehu houas keil imat. Ka koakeil alohosai ran naef onen Sehu, Elisa suk houas keil imat.

18 Ka avaseini koanek hekur out, inau naring koe meatin keil taosen oulu (7000) amoul veni keil amul amusil kat nau. Koakeil enek, arvatei veah netan min ahi Baal ka armusmustei veah nana keil onen.”

Ilaetsa rie lat Elisa vamai vahi provet koa vakesi

1 King 19:19-21

19 Sakini Ilaetsa va, ka votin Elisa, natin Savet. Kei mul mum en mari ah tai ral min meatin sav

keil koa amul aviles atan en aho keil koa buluk keil alehei.* Vangi buluk teindan elu (12) amul amum lualu. Ka koa katau en keil vasi, mul en hen Elisa. Sakini, Ilaetsa mai vesesal veni ka muli. Ka navong muli, kei son kot omon mutaluh koe, vatie lati keke lei kan kei vusili ka vakesi.

²⁰ Hatte tas, Elisa lokovein buluk keilu osen ka muloh musili ka visi vit, “?Nakilea maselus kor min tata ka mama onak? Hevus, nusiluk.”

Ka Ilaetsa vit kesi mini vit, “Tahos. Narring koetei keik. Kiha mau kumoni ka kindem usil asa koa namumoni minuk.”

²¹ Sakini, Elisa va ris ven buluk keilu osen, muas keilu lumat, ka rei pahas kat koa lulehei vahi av. Evus, lengas buluk keilu ka sani min meatin keil akani. Navong akanian evus, Elisa mea ka musil Ilaetsa suval meatin takataunien onen.

* **19:19:** Veni atan one keih, meatin keil ten out enek amumon buluk keil ose aleh aho keke vahiles atan.

Paama Bible
Portions of the Holy Bible in the Paama Language of
Vanuatu
Certaines parties de la Bible dans la langue Paama
de Vanuatu

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Paama

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

e4d59815-486c-529e-8bd4-ce3980ae5535